

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos Seimo
Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkui
Gerb. Linui Jonauskui

2025-04-28 Nr. 1.02-0199

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 TOBULINIMO

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų atstovai, 2025 m. balandžio 9 d. vykusiam Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto posėdyje, pristatė klausimą dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 (toliau – Įstatymas) tobulinimo. Atsižvelgiant į Įstatymo tikslus bei siekius apsaugoti nacionalinius interesus, užtikrinti tvarią žemės ūkio žemės naudojimo plėtrą ir sąžiningą konkurenciją žemės ūkio rinkoje, teikiame papildomus paaiškinimus dėl komiteto posėdžio metu kilusių neaiškumų, taip pat siūlymus dėl esamo teisinio reguliavimo tobulinimo.

Šiuo metu galiojantis Įstatymas, nors ir nustato maksimalų leidžiamą įsigyti žemės ūkio paskirties žemės plotą (iki 500 ha), faktiškai neužtikrinama efektyvi kontrolė ir veikiančios ribojimo mechanizmai. Praktikoje egzistuojančios teisinės spragos sudaro palankias sąlygas apeiti nustatytus apribojimus bei galimybes juridiniams asmenims per susijusius asmenis valdyti (per akcijas ir pajus) daugiau nei 500 ha žemės ūkio paskirties žemės. Įstatymo apribojimai yra lengvai apeinami, nes fiziniai asmenys gali valdyti didelius žemės plotus per įmones, kuriose turi iki 25 proc. akcijų. Kadangi toks akcijų kiekis dažnai nesuteikia formalių balsavimo teisių, todėl Įstatymas nelaiko šių asmenų susijusiais, nors realiai jie dalyvauja valdant žemę. Dėl to, vienas žmogus per kelias skirtingas įmones gali netrukdomai sukaupti gerokai daugiau žemės, nei leidžia tiesioginis apribojimas.

Tokia situacija sudaro prielaidas neskaidriems sandoriams, kuriuose veikia susiję juridiniai asmenys, taip pat iškreipia žemės rinką ir nesudaro sąlygų sąžiningai konkurencijai tarp ūkininkų. Be to, sudaromos sąlygos sukaupti didelius žemės ūkio paskirties žemės plotus, pažeidžiant Įstatymo esmę ir tikslus. Svarbu ir tai, kad keliama grėsmė nacionaliniam saugumui ir valstybės suverenitetui, kai žemę per įmones netiesiogiai įgyja subjektai, kurių akcininkų struktūros yra neaiškios arba nekontroliuojamos.

Atsižvelgiant į tai, prašome inicijuoti Įstatymo pataisas bei prisidėti prie Lietuvos žemės ūkio politikos tvarumo ir skaidrumo užtikrinimo:

- numatyti žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo draudimą juridiniams asmenims (fondams, ofšorinėms įmonėms ir pan.), kurių akcininkai yra užsienyje registruoti juridiniai vienetai, kurių akcininkų struktūra nėra skaidri arba akcininkai negali būti identifikuoti;

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

- įtvirtinti maksimalios žemės įsigijimo ribos taikymą susijusiems juridiniams asmenims, nustatant, kad apribojimas būtų taikomas visiems juridiniams asmenims, tiesiogiai ar netiesiogiai valdantiems nuo 1 proc. akcijų (teisių, pajų), nepriklausomai nuo balsavimo teisių apimtys;

- Įstatyme aiškiai numatyti, kad skaičiuojant, kiek žemės valdo fizinis asmuo, būtų sudedami ir jam pačiam, ir su juo susijusiems juridiniams asmenims priklausantys žemės plotai. Tai padėtų užkirsti kelią bandymams apeiti ribojimus per įvairias įmones, padidintų žemės rinkos skaidrumą ir leistų realiai kontroliuoti, kiek žemės sukaupiama vienosė rankose;

- sustiprinti žemės rinkos skaidrumo kontrolės priemones, pvz.: sukurti išsamų susijusių asmenų ir juridinių vienetų registrą; numatyti pareigą deklaruoti tikruosius naudos gavėjus ir jų interesus; griežtinti patikrinimo mechanizmus prieš sandorių sudarymą ir jų registravimą.

Tikime, kad šie pakeitimai prisidės prie sąžiningesnės žemės ūkio paskirties žemės rinkos formavimo, sumažins neskaidrių sandorių skaičių, sustiprins valstybės suverenitetą ir užtikrins ilgalaikę nacionalinių interesų apsaugą.

Pagarbiai

Pirmininkas

dr. Arūnas Svitojus